

---

# Хроніка

---

## **VII Щорічна конференція з наукознавства та історії науки, присвячена пам'яті Г.М. Доброва (Добровські читання)**

У березні 2007 року відбулася чергова VII щорічна наукова конференція Центру досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г.М. Доброва НАН України (ЦДПН), присвячена пам'яті Г.М. Доброва, — Добровські читання.

За традицією роботу конференції було організовано у формі семінарів наукових підрозділів і заключного пленарного засідання, яке відбулося 14 березня ц.р.

Загалом на семінарах наукових підрозділів було заслухано 43 доповіді наукових співробітників, докторантів і аспірантів ЦДПН. Доповіді були присвячені аналізу результатів найновіших досліджень і розробок (виконаних в основному у 2006 році), що стосуються широкого кола актуальних теоретичних і прикладних проблем наукознавства та історії науки.

У відділі історії науки і техніки основну увагу було приділено проблемам: «О.І. Кухтенко — засновник наукової школи в галузі теорії керування і загальної теорії систем» (А.М. Глебова); «История формирования и развития школы статистической физики акад. Юхновского И.Р.» (А.С. Литвинко); «Дослідження в галузі генетики в Україні в 20—30-х рр. XX століття» (О. В. Романець); «Внесок Смілянської дослідної станції у вивчення бактеріальних хвороб рослин» (В.М. Гамалія); «Початок діяльності Харківського наукового медичного товариства (друга половина XIX ст.)» (Г.Л. Звонкова); «Визнання наукових пріоритетів академіка А.І. Кіпріанова та його школи вітчизняними та зарубіжними членами» (Ю.І. Мушкало); «Праці українських вчених в галузі загальної теорії відносності в 1950-ті роки» (О.Ю. Колтачихіна).

У відділі методології і соціології обговорювалися актуальні проблеми: «Наукове співтовариство у діалозі з владою, громадою і бізнесом» (В. І. Онопрієнко); «Вчений в глобалізованому суспільстві» (Л.В. Рижко); «Інженерна, педагогічна і наукова діяльність академіка Г.М. Малахова» (Т.О. Щербань); «Нові завдання освіти в умовах побудови в Україні інформаційного суспільства» (Т.В. Бессалова); «Міжнародне співробітництво в сфері космічної діяльності» (І.Д. Дячук); «Правовий по-

тенціал науки в справі охорони культурної та природної спадщини України» (О.П. Пилипенко); «НАТО і наука: Гарвардський проект знищення радянської науки» (Л.І. Єременко); «Становлення професійних норм діяльності вченого» (Л.П. Мелешенко); «Співробітництво українських і російських вчених в роки Великої Вітчизняної війни» (Н.О. Полуянова); «Еволюціонізм як принцип методології науки» (Т.Г. Русяєва).

На семінарі у відділі системних досліджень науково-технічного потенціалу звернули на себе увагу доповіді: «К вопросу об отражении процессов глобализации научно-технической и инновационной деятельности в призме учетных фильтров Госкомстата Украины» (І.О. Булкін); «Методологічні проблеми обґрунтування науково-технічної політики за принципами екостійкого розвитку» (Р.В. Заєць); «Перспективи розвитку інноваційного підприємства України в умовах економіки знаній» (Н.Б. Ісакова); «Методологічні засади якісної оцінки розвитку наукового потенціалу вищої кваліфікації» (Л.С. Лобанова); «Технологічна складова наукового потенціалу академічної науки» (В.Ю. Грига); «Проблеми та перспективи розвитку Української академії аграрних наук (УААН) на основі результатів соціологічного дослідження в інститутах УААН» (К.О. Лузан); «Оцінка діяльності наукових колективів» (В.О. Чехун).

Лейтмотивом доповідей на семінарі відділу інноваційних проблем розвитку економіки і міжгалузевої лабораторії проблем формування та реалізації науково-технологічної політики стали проблеми визначення і нормативно-законодавчого забезпечення реалізації на державному рівні принципово нових підходів до управління наукою та інноваційним процесом. Зокрема, слід відзначити доповіді: «Возможности реализации идей Г.М. Доброва по управлению наукой в современных условиях» (В.П. Соловійов); «Проблеми обліку людського фактору при вирішенні завдань науково-технічного прогресу» (В.Я. Артемова); «Модернізація наукоємних галузей економіки та конкурентоспроможність країни» (В.А. Денисюк); «Дослідження стану та проблем обліку народонаселення та комунальних платежів в окремих регіонах України» (В.В. Сенченко); «Роль держави у створенні умов інноваційного розвитку забруднених територій»

(О.В. Кот); «Деякі аспекти формування інноваційного потенціалу в Україні» (Д.М. Лаповський); «Вплив закону в сфері трансферу технологій на інноваційну діяльність» (Ю.В. Мойсеєнко); «Роль франчайзингу та лізингу в державній інноваційній політиці» (О.В. Суковатий); «Роль государства в финансировании научно-технологического развития» (В.М. Головатюк); «Оцінка місця України в розробці і застосуванні визнаних світом найбільш передових технологій за результатами прогнозно-аналітичних досліджень» (М.В. Онопрієнко); «Новые социальные инициативы и новая модель научного общения» (З.О. Попович); «Актуальність ідей Г.М. Доброва щодо організації програмного прогнозування» (Т.М. Велентейчик); «Методика проблемно-орієнтованої оцінки інноваційного потенціалу як розвиток підходів Г.М. Доброва до оцінювання потенціалу науки» (Т.М. Червиська).

У відділі проблем діяльності і стратегії розвитку НАН України слід відзначити доповіді: «Творческое наследие Г.М. Доброва и проблемы природоохранной политики» (І.М. Авілова); «Порівняльний вебметричний аналіз кластерів наукових публікацій з дослідження Антарктики в зарубіжних і вітчизняних електронних базах даних» (Н.Г. Віденіна); «Вебометрична оцінка діяльності НАН України в контексті інтеграції в європейський науковий простір» (В.П. Рибачук); «До питання систематизації результатів досліджень, отриманих в установах Відділення енергетики НАН України» (Л.Т. Лобунець); «До питання імплементації модельного законодавства МПА — СНД у законодавче поле України» (Ю.А. Хомич); «Реалізація ідей Г.М. Доброва у підготовці кадрів вищої кваліфікації» (Т.М. Смирнова).

У роботі пленарного засідання конференції взяли участь 78 осіб, у т.ч. 44 наукових співробітника, 14 аспірантів і 3 докторанти ЦДПІН, а також 17 запрошених учасників від інших установ і організацій.

Основна увага учасників пленарного засідання конференції була зосереджена на визначенні сучасного виміру і значення ідей Г.М. Доброва щодо принципів формування і реалізації державної політики в сфері управління науковою, науково-технічною та інноваційною діяльністю.

Із вступним словом «Розвиток ідей Г.М. Доброва з проблем формування наукової політики держави в працях науковців ЦДПІН: здобутки і завдання» до учасників конференції звернувся директор ЦДПІН, д-р екон. наук, проф. Маліцький Борис Антонович.

Було заслухано оглядові доповіді завідувачів відділів і міжгалузевої лабораторії про результати наукової діяльності наукових підрозділів ЦДПІН у 2006 році і завдання на перспективу, а також уза-

гальнені повідомлення про результати дискусії, що відбулися на семінарах відділів (Ю.О. Храмов, В.І. Онопрієнко, І.Ю. Єгоров, В.П. Соловйов, О.О. Грачев, О.С. Попович).

Велику увагу учасників конференції привернув пленарний виступ академіка НАН України, директора Інституту надтвердих матеріалів ім. В.М. Бакуля НАН України М.В. Новікова.

Своїми спогадами про Г.М. Доброва з учасниками конференції поділився один із перших його співробітників і учнів канд. техн. наук Ю.В. Єршов.

З науковими доповідями виступили: М.В. Онопрієнко «Оцінка місця України в розробці і застосуванні визнаних світом найбільш передових технологій за результатами прогнозно-аналітичних досліджень»; Л.В. Рижко «Вчений в глобалізованому суспільстві»; В.Ю. Грига «Технологічна складова наукового потенціалу академічної науки»; Ю.М. Капиця «Розвиток наукового потенціалу держави та невирішені проблеми охорони інтелектуальної власності»; А.С. Литвинко «Історія формування і розвитку школи статистической фізики акад. Юхновского И.Р.»; Ю.А. Хомич «До питання імплементації модельного законодавства МПА — СНД у законодавче поле України»; О.В. Романець «Дослідження в галузі генетики в Україні в 20—30-х рр. ХХ століття»; Н.Г. Віденіна «Библиометрический анализ работ ученых Украины по проблемам исследования Антарктики»; В.П. Соловйов «Возможности реализации идей Г.М. Доброва по управлению наукой в современных условиях».

У цілому можна констатувати, що конференція пройшла на високому науковому рівні. Вона продемонструвала значні наукові здобутки колективу Центру, підтвердила його потенціал і спроможність вирішувати актуальні проблеми розвитку і управління науковою і науково-технічною політикою в державі, розробляти сучасні теоретичні й прикладні аспекти наукознавства й історії науки і техніки, спираючись передусім на ідеї, закладені Г.М. Добровим, і розвиваючи їх в сучасних умовах суспільного розвитку, що швидко і радикально змінюються.

Матеріали читань будуть опубліковані у спеціальному випуску журналу «Наука та наукознавство».

*О.О. Грачев,*  
канд. техн. наук,  
зав. відділом ЦДПІН НАН України